

Verslag dialoogavond 22 juni 2018

Inleiding

We zijn een leertraject gestart om antwoorden te zoeken op de vraag hoe we kunnen groeien als partnerstad:

Het commonstraject wordt vormgegeven door de organisatie van 4 dialoogavonden. In dit traject richten we ons vooral op ontmoeting en staan we telkens stil bij 1 inhoudelijke vraag over de partnerstad.

[2 maart – Nest](#) – Start dialoogavonden door kennismaking met centrale vraag: ‘Hoe maken we van Gent een partnerstad voor de commons?’ (35-tal aanwezigen)

[27 april – De Koer](#) – Tweede dialoogavond met centrale vraag: ‘Hoe ontstaan commonsinitiatieven en wat zijn ideale randvoorwaarden?’ (25-tal aanwezigen)

[1 juni – Commons Fietstocht](#) - Fietstocht langs commonsinitiatieven in Gent met voornaamste doel kennismaking tussen administratie en initiatieven (20-tal deelnemers)

[22 juni – Sint-Baafsabdij](#) – Laatste dialoogavond met centrale vraag om actiepunten neer te schrijven rond 4 thema’s (nood aan ruimte, flexibiliteit in regels, middelen, communicatie & samenwerking).

Uit deze dialoogavonden is een [kerngroep](#) ontstaan die de agenda van de dialoogavonden samen voorbereid en samen zal schrijven aan een finale nota met voorstellen over hoe verder te werken aan de partnerstad (in het idee van een partnerstad schrijven we hier op een gelijkwaardige manier aan).

Leden van de kerngroep zijn: Karl-Filip Coenegrachts, Lieven Hérie, Christophe Meert, Wouter Noppe, Annelore Raman, Joris Rombaut, Nathalie Snauwaert, Emma Tytgadt, John Vandaele, Tom Van Nieuwenhove en Marc Verheirstraeten.

Ook binnen de stadsadministratie zijn we hiermee aan de slag gegaan rond visie/mogelijke aanpak voor de toekomst. Start van dit traject werd in maart 2018 gegeven door verkennende gesprekken met medewerkers die ervaring hebben met burgerinitiatieven. De neerslag van 4 bijeenkomsten met telkens een 5-tal medewerkers uit verschillende diensten wordt ook meegenomen in de finale nota. Op dit moment zijn een 25-tal stadsmedewerkers betrokken. We gingen in op volgende aspecten: wat is een partnerstad? Wat is er al? Waar zijn we sterk in? Wat kan er nog meer? Welke volgende stappen moeten we zetten?

Verslag van de vier thema’s die besproken zijn:

Regels

1. Er is een belangrijke **rol voor de stad** als
 - a. bemiddelaar/ambassadeur: oa. In het kader van aanpassen van bovenlokale regelgeving

- b. facilitator: voor bv. Commonsforum
 - c. doorlichter eigen regelgeving (vergunningen rond bv. afval/recyclage, ruimte, werken horecastatuten,...)
 - d. ontzorgen van initiatieven: sommige trajecten zijn te complex, er is nood aan visie, begroting, begeleiding van aanvragen bij subsidies, ... Juridische taal moet omgevormd worden naar mensentaal
 - e. Initiatieven herkennen en met elkaar in contact brengen ifv scaling-up, belang van projecten ook te laten overleven in de reguliere handelsomgeving
 - f. modellen die werken kunnen we kopiëren (Nest als voorbeeld van een samenwerkingsmodel)
 - g. Beheersen van overlast met tijdelijke vergunningen of op specifieke locaties
Welke tools heeft de stad zelf in handen?
2. Er is nood aan **regelluwe zones, kansen laten aan burgers, ruimte voor experiment** (bv. J Evensstraat Amsterdam). We hebben ruimte nodig om te mogen falen.
 3. Er is nood aan een **procedure voor overruling** (dringende antwoorden op dringende problemen).
 4. **Loket voor commons**: waarbij een aantal criteria worden vastgelegd voor omschrijving van de commons die dan één of ander vorm van steun kunnen krijgen. Het loket kan een stukje rompslomp wegnemen. Er kan ook gedacht worden aan een **adviesraad van experts** (een samenwerking tussen verschillende diensten). De moeilijkheid zit er in om juryregels te bepalen en afgebakende ruimte te bepalen.

Het **maatschappelijke doel** moet geduid worden. Het gaat steeds over een 'common sense': bedenken van oplossingen voor bepaalde problemen.

Hierin zit veel potentieel voor een stad.

Wat kan de stad hiervan oppikken? De sociale impact komt pas achteraf.

Belangrijk om te duiden wanneer iets 'commons' is en sociale impact heeft en wanneer niet.

5. Noden van de samenleving moeten op de eerste plaats komen: *do-ocracy*. Regels kom je in tweede instantie tegen en maak je dan op. Nu komen de regels eerste en dan pas de actie.
6. Eén apart puntje (maar ook overlappend met het voorgaande): **middelen**
Dit kan over geld gaan, maar evenzeer over ondersteuning bij opmaak dossieraanvragen, leren begroten, fundraising, subsidiekanalen aanbrengen,...
7. Besluit Wouter Noppe: Bovenstaande tips en aanbevelingen deden me vooral denken aan een Chamber of the Commons of een Assurance Commons zoals hier beschreven door David Ronfeldt: https://wiki.p2pfoundation.net/David_Ronfeldt_on_the_Chamber_of_the_Commons

Samenwerking en communicatie

1. Belang van **definiëring** en het gebruik van een **glijdende schaal** wanneer we spreken over de **partnerstad**.
Voorstel voor gebruik van schema Tine De Moor:

VERANDERINGEN IN BURGERBETROKKENHEID BIJ BELEID

Gebruikte term	INSPRAAK	PARTICIPATIE	CO-CREATIE	PARTNERSCHAP	ONAFHANKELIJK BURGERCOLLECTIEF
Voorbeeld	Referenda Dorpsraad G1000	burgerbegroting	Overheid faciliteert initiatief via bv. infrastructuur Right to Challenge	Burgercollectieven, vaak in de vorm van coöperaties waarin overheid een aandeel heeft	Burgercoöps waar overheid helemaal niet bij betrokken is
Vorm van burgerbetrokkenheid	Adviserend	Beleidsparticipatie	Maatschappelijke participatie	Maatschappelijke initiatieven	Maatschappelijke initiatieven
Wat doen bewoners	Meepraten en meedenken	Meebeslissen	Samen uitvoeren	Uitvoeren	Uitvoeren volgens eigen agenda
Bij wie ligt eigenaarschap/beslissin gsmacht	Overheid	Overheid, soms gedelegeerd naar bv. burgerjuries	Overheid Initiatief ligt bij bewoners, de gemeente ondersteunt (kaderstelling)	Bewoners Bewoners regelen het zelf, met beperkte rol voor de gemeente. Gemeente is partner in het verhaal, maar heeft gelijkwaardige rol als andere betrokken partijen.	Bewoners Bewoners regelen hetzelf zonder steun of inmenging van overheid
Opmerkingen	Grotendeels beperkt tot politieke participatie		Vooral voorziening van publieke en private diensten en goederen		Vooral voorzien private diensten

Tine De Moor_Utrecht University

Aan de hand van bovenstaand schema wordt een **breder spectrum** aan burgerbetrokkenheid belicht en wordt een lijn getrokken in het idee van een partnerstad dat helder is voor alle betrokkenen en burgers.

Commons zijn hierbij aparte initiatieven en dit schema duidt op het belang van het afsluiten van partnerschappen door de overheid. De sterkte zit erin om initiatieven bij het strategisch project van de stad aan boord te houden, die anders een eigen koers zouden varen.

Commons leggen beslag op mensen, we moeten voorkomen dat we deze projecten verliezen in de stad door het overbevragen van een kleine groep. We moeten verdunning tegengaan.

Commons geven ook signalen over wat goed en minder goed loopt in een stad. De creativiteit die commons aan de dag leggen is inspirerend voor het strategisch project van de stad.

2. **(H)erkenning:** we moeten aanzien worden als commons.
Belang van **afbakening** is hierbij cruciaal.

Er is een akkoord dat we de begrippen 'commons' en 'partnerstad' helder moeten formuleren. Op dit moment is dat nog niet zo, in de nota moeten we er naar streven dit helder te formuleren.

Voorstel om de **criteria uit de definitie van Michel Bauwens als basis** te gebruiken maar het aantal criteria hoger te leggen om te kunnen spreken van een 'commons'.
Op die manier zal het spectrum aan commons verkleinen (en sluiten we dus ook uit) maar zijn we ook duidelijker en staan we sterker in onze communicatie.

We kiezen voor **duidelijkheid om herkenning** mogelijk te maken.

3. Nood aan betere **juridische ondersteuning** en ondersteuning in de wetgeving rond coöperaties. Kan de overheid geen stakeholder zijn in coöperaties en juridische ondersteuning?

We hebben nood aan een **ondersteuningspunt** dat de juridische structuren mee vorm kan geven van nieuwe commonsinitiatieven. Daarnaast kan een ondersteuningspunt ook instaan voor:

- a. Educatie
 - b. Aanleren wat een commons-waardenkader is
 - c. Duurzaamheid in projecten promoten
 - d. Hoe/organisatie
4. Voorstel om binnen de administratie **ruimte** (tijd en middelen) vrij te maken voor het lopen van **open trajecten** samen met commons initiatieven:
 - a. Co-working/flexwerkplekken bij overheden en bedrijven stimuleren om samenwerking verder te ondersteunen.
 - b. Betere communicatie vanuit de stad over wat er plaatsvindt en welke projecten we hebben lopen
 - c. Aandacht voor niet-blanke middenklasse, zelforganisaties,

Middelen

Voor de bespreking zijn er een 10 tal punten ter inspiratie die we geogst hebben uit de vorige dialoogavonden:

1. Specifiek budget is nodig los van de verkokerde beleidskokers – voor een langere tijd
2. Bestaande subsidies maximaal gebruiken (en er beïnvloeding op uitoefenen)
3. Bank of the commons – soort van investeringsfonds - oprichten
4. Maatschappelijk aanbesteden / preferentieel in zee gaan met commons initiatieven
5. Administratieve en juridische ondersteuning – secretariaat voor burgerinitiatieven
6. Commons koppelen aan bedrijven – generatieve economie creëren
7. Mogelijkheden complementaire munten / gemeenschapsmunten
8. Financieel model canvas – financieel model voor de commons
9. Publiek – civiele (commons) akkoorden afsluiten
10. Right to challenge

Na bespreking komen we tot de volgende voorstellen:

1. Bestaande middelen matchen met nieuwe initiatieven

Er is een vertaler nodig die nieuwe concepten kan vertalen naar de bestaande beleidskokers. Op die manier krijgen we sterk geïntegreerde concepten gefinancierd. De middelen moeten structureel ingezet kunnen worden voor een langere tijd. Voor dit makelaarswerk is er een sterk ambtelijk mandaat nodig.

2. Middelen vrij maken via een commonsakkoord

Juridisch is een commonsakkoord, een publiek-civiel akkoord een goed instrument om de burgerprojecten meer middelen en mogelijkheden te geven. Naar het voorbeeld van Bologna kan Gent een recht op initiatief van burgers invoeren. Burgers kunnen voorstellen van projecten doen en

steun vragen aan de stad. Als het daarover tot een akkoord komt, zet de stad hier haar schouders onder. De stad regisseert die partnerships en creëert middelen om de transitie die door de burgers wordt gedragen te ondersteunen. Ze wordt een echte partner van de commons.'

Een deel van het exploitatiebudget van de stad vrijhouden voor een Call for the commons. Het vertrekpunt daarbij zijn de strategische keuzes die gemaakt zijn in het meerjarenplan. Uitdaging is om commons initiatieven uit te dagen om hier aan mee te werken via commoning. Hier wordt vooraf een duidelijk kader met voorwaarden aan verbonden.

Een andere startpunt van onderuit is te werken via de Right to Challenge. Bij Right to Challenge kunnen bewoners taken van gemeenten overnemen als zij denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen. Bewoners krijgen met de mogelijkheid om effectief het beheer in eigen handen te nemen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met de gemeente.

<https://www.righttochallenge.nl/>. Een alternatief hiervoor: een right to initiate (model dat Bauwens aanhaalt, zie link Bologna).

Suggestie: 1% van het exploitatiebudget (7mio) inzetten voor call for the commons als uitbreiding van burgerbudget?)

3. Experimenteren met maatschappelijk aanbesteden

Maatschappelijk aanbesteden is op een andere manier aanbesteden waarbij het probleem of de uitdaging centraal staat, niet de oplossing zoals vandaag het geval is. Het gaat dus vooral over samenwerking. De aanbesteding verloopt dan van A tot Z samen met bewoners, ondernemers en andere mogelijke aanbieders. Er wordt hier samen gezocht naar mogelijke oplossingen voor de gestelde problemen of uitdagingen. Met dit maatschappelijk aanbesteden stimuleren we de samenwerking, krijgen kleinere projecten ook een kans en kan dit beter lokaal ingebed worden. De *common good matrix* kan inspireren om de afwegingen te maken: je werkt enkel samen

4. Proceslogica en dialoogmethodiek

De stad moet evolueren van een projectlogica naar een proceslogica. Met proceslogica doelen we op het feit dat alles niet op voorhand moet vastliggen, dat we sterk verbindend werken, dat we kansen onderweg kunnen meenemen, dat we tijd nemen, dat we sterk geïntegreerd werken, dat we mogen experimenteren, enz. We moeten daarbij op zoek gaan naar intuïtieve methoden voor doeners. Om tot goede initiatieven te komen hebben we letterlijk fysieke en mentale ruimte nodig. Hiervoor moeten we inzetten op goede methodieken. Suggestie om de dialoogmethodiek als middel in te zetten. <http://www.nederlandindialoog.nl/Dialoogmethodiek/>

5. Alle bestaande middelen inzetten

Naast financiële middelen zijn er andere die belangrijk zijn voor de initiatieven: communicatie, materiaal, logistiek, wagenpark, fietsen, ... Er kan potentieel meer gedeeld worden en de Stad Gent kan daar als lid van Groep Gent een voorbeeldrol in opnemen.

6. Complementaire munten - timebanking

Gent telt al een aantal bekende experimenten met complementaire munten die vooral functioneren rond inclusie in relatief achtergestelde wijken (Torekes en Pluimen). Maar Gent telt ook een uitzonderlijke expertise in dit domein, denken we o.a. aan het Muntuit-innovatieplatformen netwerk. Gent is hier dus klaar om verdere stappen te zetten, en zou met name een of meerdere projecten kunnen ondersteunen met bredere ambitie. Een initiatief om de Gentse middenstand en KMO-economie te ondersteunen, zoals het business-to-businessinitiatief Sardex in Sardinië (Sardex.net) , dat door zijn succes ondertussen in heel Italië aan het uitdijen is, zou ook in Gent zeer interessant kunnen zijn. Naast dit B2B-initiatief lijkt een project dat rechtstreeks de burgers kan bereiken en de lokale economie kan versterken ook noodzakelijk.

Timebanking – een op tijd gebaseerde munt kan een geschikte manier zijn om middelen vrij te maken - zie meer info <http://www.timebanking.org/what-is-timebanking/>
<https://timebanks.org/what-is-timebanking/> <https://www.youtube.com/watch?v=aB8ifVJ34JU>

7. Modellen generatieve economie

We moeten op zoek gaan naar een financieel model voor de generatieve economie dat ervoor zorgt dat initiatieven autonoom kunnen functioneren en niet alleen afhankelijk zijn van overheidssteun. De startersfabriek richt zich specifiek op starters van de generatieve economie (open, duurzaam en faire bedrijven die niet enkel op winst uit zijn) en helpt hen in de zoektocht. Aandachtspunt hierbij: het gaat hier ook echt over ondernemen waarbij de opmaak van een goed business plan belangrijk is. Vandaag zien we dat veel goedbedoelde initiatieven op vast lopen. De economische geletterdheid moet omhoog. Een sterkere communicatie over de rol van de startersfabriek is daarbij belangrijk.

Ruimte

Volgt nog – moet zeker verwerkt worden in de eindnota!

Grote rode draden tussen deze 4 thema's:

Een aantal terugkomende aspecten tijdens de vergadering:

- Medewerkers met mandaat om concrete arrangementen uit te werken
- Een centraal ondersteuningspunt waar alle juridische/financiële/organisatorische vragen kunnen beantwoord worden.
- Stad als facilitator
- Meer inspelen en rekening houden met doenersmentaliteit.
- Economische geletterdheid versterken
- Maatschappelijk doel/effect vooruitschuiven – wie wil meewerken hieraan?
- Beter aflijnen van wat de begrippen commons en partnerstad betekenen; duidelijkheid laten ons toe (h)erkenning mogelijk te maken.
- Samen (stad + commonsinitiatieven) open trajecten opstarten
- ...